

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่: ปลดปล่อยศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

Innovative Classroom Supervision: Unlocking the Potential of Active Learning

วรพล ศรีเทพ¹ และ พงพัฒน์ รักด้วง²

Worapol Srithep¹ and Pongpat Rakdoun²

ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐๒ (บ้านเกาะเต่า) Email: worapol.sri@hotmail.com¹

Director of Thairathwittaya 102 (Bannkohtao) School Email: worapol.sri@hotmail.com¹

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 Email: pongpat.rak@esdc.go.th²

Senior Professional Educational Supervisor, Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1 Email: pongpat.rak@esdc.go.th²

Received: 2 April 2024; Revised: 11 May 2024; Accepted: 3 July 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาในยุคสมัยปัจจุบันประสบกับความท้าทายมากมาย เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการทักษะใหม่ ๆ ในหมู่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ การนิเทศชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ บทความนี้เสนอรูปแบบการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและวิธีการที่มีส่วนร่วมมากขึ้นจากผู้เรียน โดยได้วิเคราะห์ปัญหาที่ครูและนักเรียนเผชิญในยุคปัจจุบัน และเสนอกระบวนการนิเทศที่รวมเทคนิค Coaching Mentoring และ Supporting เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ 1) การตระหนักรู้ ขั้นที่ 1 รับรู้ปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล 2) การสนับสนุน ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 4 วางแผน ออกแบบ 3) การเสริมสร้างอำนาจ ขั้นที่ 5 ลงมือทำ ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 พัฒนาให้ยั่งยืน องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ 2) การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม 3) ความยั่งยืนและการขยายผล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนั้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, รูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ

Abstract

In the current era, education faces numerous challenges due to technological changes and the demand for new skills among students. As a result, classroom supervision has become a vital tool in enhancing and developing the quality of teaching and learning. This article proposes a new model of classroom supervision that emphasizes proactive learning through the use of digital technology and more participatory methods from learners. By analyzing the problems that teachers and students face today, it introduces a supervision process that integrates Coaching, Mentoring, and Supporting techniques to empower teachers in creating an environment conducive to participatory and creative learning. This leads to the development of a new supervision model to enhance the potential for proactive learning, the “USE-2BS” model, which comprises 7 components (3 processes and 2 success factors): Component 1: Objectives, Component 2: Content, Component 3: New supervision principles/techniques, Component 4: Process 1) Awareness, with Stage 1: Identifying problems and basic information, Stage 2: Studying context and data collection & analysis; 2) Support, with Stage 3: Setting goals, Stage 4: Planning, designing; 3) Empowerment, with Stage 5: Implementation, Stage 6: Reflecting on learning outcomes, Stage 7: Sustainable development; Component 5: Academic supervision network, Component 6: Use of digital technology, Component 7: Success factors, which include 1) A master plan for success, 2) Behavioral participation, 3) Sustainability and scalability. The findings highlight the necessity of developing and modernizing supervision models to be contemporary and align with the diverse needs of both supervisors and supervisees, to promote effective proactive learning management in the digital age.

Keywords: New Classroom Supervision, Active Learning, “USE-2B” Model with 4 Components

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความซับซ้อนในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบสำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนในชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความสามารถสูง พัฒนาตนอย่างต่อเนื่องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มาตรฐานการศึกษาของชาติกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยเพื่อสร้าง "คนไทย 4.0" ที่แม้จะแตกต่างกันตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมกันคือ "ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก" เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ในสถานการณ์ปัจจุบันของระบบการศึกษา พบว่าครูมีความขาดแคลนในความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่การขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ส่วนใหญ่ของครูยังคงใช้วิธีการสอนที่เน้นไปที่การส่งต่อความรู้ (Passive Learning) ซึ่งเน้นการจำเนื้อหา มากกว่าการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมือทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง สถานการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การศึกษาไม่สามารถผลิตผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสุดสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาได้ การประเมินผลสมรรถนะผู้เรียนระดับสากลผ่านโครงการ Program for International Student Assessment (PISA) ในปี ค.ศ. 2018 ได้ชี้ให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในด้านการอ่าน, วิทยาศาสตร์, และคณิตศาสตร์มีค่าเพียง 34.6 เปอร์เซนต์ ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD และคุณภาพการเรียนรู้ในทั้งสามด้านนี้มีระดับต่ำกว่าระดับสอง นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 ยังชี้ให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในทั้ง 4 วิชาอยู่ที่เพียง 38.63 เปอร์เซนต์ (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST), 2021) สถานการณ์ดังกล่าวได้กระตุ้นให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้ในหมู่ครู โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและการประเมินผลตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bureau of Educational Testing, 2022)

การนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยผ่านกระบวนการนี้ ครูจะได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ และการประเมินผลจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน ตลอดจนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของนักเรียน การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการสอนของครูให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษาในยุคปัจจุบันประสบกับข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งในเรื่องของอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ที่ไม่เพียงพอ การขาดแคลนเครื่องมือปฏิบัติงาน ความยากลำบากในการประสานงาน การขาดงบประมาณสนับสนุน และภาระงานมหาศาลที่ทำให้ศึกษานิเทศก์มีเวลานิเทศอย่างจำกัด นอกจากนี้ การนิเทศที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจและการสนับสนุน รวมถึงขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งยังต้องการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด อย่างไรก็ตาม การนิเทศการศึกษาได้รับการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อสนับสนุนการนิเทศ การใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์เช่น Zoom, Google Meet, และ Microsoft Teams เป็นเครื่องมือหลักในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ โดยผ่านการประชุมออนไลน์ การอบรม การสังเกตการสอนและการให้คำแนะนำผ่านวิดีโอคอล เหล่านี้ช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แม้ในช่วงที่ต้องการการเว้นระยะห่างทางสังคม การปรับใช้เทคโนโลยีดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องพบปะหน้าต่อหน้าเท่านั้น แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์และครูสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการพัฒนาวิชาชีพได้อย่างง่ายดายมากขึ้น (เวียงชัย แสงทอง, 2566) สอดคล้องกับการนิเทศการศึกษาในศตวรรษหน้าจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยเทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทต่อการพัฒนารูปแบบการนิเทศให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศแบบผสมผสาน (Blended Supervision) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face) และการนิเทศแบบออนไลน์ (Online) จะกลายเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ทั้งนี้ การนิเทศแบบผสมผสานจะช่วยให้การสื่อสารและการเก็บบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว รองรับความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม (ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563)

สภาพการนิเทศชั้นเรียนในยุคปัจจุบัน

ในยุคปัจจุบัน การนิเทศชั้นเรียนเผชิญกับปัญหาที่หลากหลาย ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความหลากหลายในความต้องการของผู้เรียน และความท้าทายในการบรรจุเนื้อหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับยุคสมัย การนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้ การปรับวิธีการ

สอนให้ตอบสนองต่อความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นจากผู้ปกครองและสังคม เหล่านี้ท้าทายให้ผู้นิเทศต้องมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาวิธีการนิเทศที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตลอดจนการสร้างสรรค์นวัตกรรมในการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับนักเรียนในแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มที่

สภาพปัญหาการนิเทศชั้นเรียนในยุคปัจจุบันที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ (ศานิต โจนแฮมม์, 2560) มีดังนี้ 1) การนิเทศแบบรวมอำนาจ กระบวนการนิเทศยังคงเป็นการสั่งการจากบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำอย่างแท้จริงระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน 2) เน้นการประเมินมากกว่าการพัฒนา การนิเทศมักมุ่งเน้นไปที่การประเมินและตรวจสอบมากกว่าการให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ขาดความต่อเนื่องและการติดตามผล การนิเทศมักเป็นเพียงครั้งคราว ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) รูปแบบการนิเทศไม่ยืดหยุ่น วิธีการนิเทศยังคงใช้รูปแบบเดิม ๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของบริบทการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน 5) ขาดการสนับสนุนด้านทรัพยากร ครูผู้สอนมักขาดแคลนทรัพยากร เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 6) ผู้นิเทศขาดความเชี่ยวชาญ ในบางกรณี ผู้นิเทศอาจขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือบริบทของการสอนในปัจจุบัน

ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศชั้นเรียนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาแนวใหม่เป็นการปฏิบัติที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และครูในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการ Coaching, Mentoring และ Supporting พร้อมด้วยเทคนิคอื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การนิเทศนี้มีลักษณะที่หลากหลาย ผสานการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ากับกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ โดยสามารถแบ่งการนิเทศแนวใหม่ออกเป็นสองระดับหลัก การนิเทศระดับปฏิบัติการและการนิเทศระดับเครือข่ายการนิเทศ (เอกรัฐ ทุ่งอ่อน, 2566) ได้แก่

1. การนิเทศในระดับปฏิบัติการภายในชั้นเรียน

เป็นกระบวนการที่ศึกษานิเทศก์และครูทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้ข้อมูลจากนักเรียน ชั้นเรียน และโรงเรียนเป็นฐานในการวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสะท้อนคิด (Reflective Coaching), การให้คำปรึกษา (Mentoring), และการสนับสนุน (Supporting) รวมถึงเทคนิคอื่นๆ ที่เหมาะสมกับบริบทและความ

ต้องการของโรงเรียนและครู ช่วยให้ครูสามารถตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นฐาน (Research Based Supervision)

การนิเทศในระดับปฏิบัติการจึงเน้นการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู เพื่อสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยให้ครูมีโอกาพัฒนาทักษะและเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภายในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนิเทศในระดับเครือข่ายการนิเทศ

เป็นกระบวนการที่เน้นการสร้างเครือข่ายของศึกษานิเทศก์และมืออาชีพที่มีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ โครงสร้างระบบเครือข่ายนี้จะเริ่มต้นจากศูนย์พัฒนาการนิเทศและคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและขยายไปยังเครือข่ายการนิเทศระดับกลุ่มจังหวัด สร้างการเชื่อมโยงที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพการศึกษา

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศแนวใหม่เป็นกระบวนการที่เกิดจากการทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างศึกษานิเทศก์และครู ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการนิเทศแบบดั้งเดิม (ธิดา ชันดาวงค์, 2557) ลักษณะสำคัญของการนิเทศแนวใหม่ประกอบด้วย

1. ระบบปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศไม่เพียงแต่เป็นการตรวจสอบ แต่เป็นการทำงานร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์เพื่อพัฒนาการสอนและเรียนรู้ร่วมกัน
2. การใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศที่หลากหลาย การนิเทศแนวใหม่ใช้วิธีการหลายแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของครูและสถานศึกษาในปัจจุบัน เช่น Reflective Coaching, Mentoring และการใช้เทคโนโลยีเป็นต้น
3. ระบบเครือข่ายการนิเทศสนับสนุน: การสร้างเครือข่ายการนิเทศที่เชื่อมโยงศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนที่ครอบคลุม ช่วยให้การนิเทศและการพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
4. การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ: การนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการนิเทศ เช่น การใช้ซอฟต์แวร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้
5. การใช้ข้อมูลพื้นฐานและกระบวนการวิจัยในการพัฒนา: การวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการตัดสินใจและวางแผนการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้

6. ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ/พี่เลี้ยง: มีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศรับผลการนิเทศร่วมกัน: มีการแชร์ผลการนิเทศ การประเมินผล และการวางแผนการพัฒนาร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมในการพัฒนาการศึกษา

การนิเทศแนวใหม่นี้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาครูและการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน การใช้ข้อมูลและวิจัยเป็นฐาน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิควิธีการนิเทศที่ดีในรูปแบบการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญยิ่ง ด้วยการนำเสนอเทคนิคการนิเทศแนวใหม่ จะช่วยให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้นิเทศสามารถเข้าถึงและเข้าใจในประเด็นที่ต้องการพัฒนา และสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขและพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (จิตติมา วรณศรี, 2563) ได้แก่

1. การนิเทศแบบสะท้อนคิด (Reflective Supervision)

การนิเทศแบบสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่ในการพิจารณาและสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การสอนของครู โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องการพัฒนาได้ด้วยตนเอง

2. การนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน (Mentoring and Supporting)

การนิเทศแบบนี้เป็นการที่ผู้นิเทศมีบทบาทเป็น "พี่เลี้ยง" ที่คอยให้คำแนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือ สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน จุดมุ่งหมายสำคัญคือการช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้สูงขึ้น โดยผู้นิเทศจะคอยดูแล แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ผู้รับการนิเทศพบในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการนิเทศแบบนี้ ได้แก่

1. สามารถจูงใจให้ผู้รับการนิเทศมีแรงบันดาลใจในการทำงาน
2. สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี
3. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างไร้ขีดจำกัด

โดยสรุปการนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน เน้นการให้คำปรึกษา กำลังใจ แนวทาง แก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มศักยภาพและผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของผู้รับการนิเทศ

3. การนิเทศบนพื้นฐานการวิจัย (Research Based Supervision : RBS)

เป็นวิธีการนิเทศที่ใช้กระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มจากการสำรวจและระบุปัญหาร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู และแยกแยะรายละเอียดของปัญหาเพื่อหาวิธีการแก้ไข ต่อไปคือการดำเนินการตามแผนที่วางไว้พร้อมกับการมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการตามสถานการณ์และผลลัพธ์ที่ได้รับ การสังเกตผลลัพธ์จะเกิดขึ้นโดยการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และเข้าใจผลที่เกิดขึ้น สุดท้ายคือการสะท้อนผลลัพธ์หลังจากการดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการนี้และนำไปสู่การแก้ไข และปรับปรุงกระบวนการทำงานในอนาคต กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การพัฒนาการสอนและการเรียนรู้มีหลักฐานเป็นฐานสนับสนุนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้การพัฒนามีเป้าหมายชัดเจนและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

4. การนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Participatory Supervision)

สรรพเพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า การนิเทศแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งรวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษา การนิเทศแบบนี้ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แบ่งปันความคิดเห็น ประสบการณ์ และการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้กระบวนการนิเทศเป็นไปอย่างเปิดเผยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนิเทศแบบมีส่วนร่วม มีรูปแบบ (จกกลณี ชุตินาเทวินทร์, 2552) ดังนี้

รูปแบบการบรรยาย: มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้เนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็น โดยใช้การบรรยายเป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความรู้ การบรรยายสามารถทำให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ และตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของพวกเขาได้

รูปแบบการอภิปราย: มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด แต่เป็นการสร้างข้อสรุปจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและการให้เหตุผล

รูปแบบการระดมสมอง: เป็นกระบวนการรวบรวมแนวคิดหรือหาวิธีแก้ปัญหาจากผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศจะรวบรวมความคิดเห็นต่างๆ ไว้ทั้งหมดโดยไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด การระดมสมองช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีและเป็นวิธีที่ดีในการใช้ประสบการณ์ของผู้รับการนิเทศมาช่วยในการแก้ปัญหาหรือหาวิธีหรือเรื่องการนิเทศในสถานศึกษา

สรุปการนิเทศแบบมีส่วนร่วม คือ การนิเทศผ่านรูปแบบต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่เพียงแต่ส่งเสริมความรู้และความสามารถในการเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะการสอน การสื่อสาร และการสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขปัญหาอีกด้วย

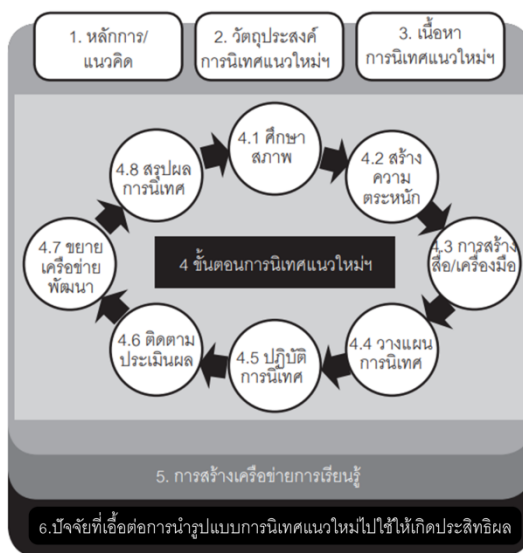
5. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

เป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมกันของครูในกลุ่มเล็กๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ในรูปแบบนี้ ครูจะร่วมกันวางแผนและกำหนดประเด็นที่สนใจ จากนั้นทำการสังเกตการสอนของกันและกันและประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ กระบวนการนี้ช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนามุ่งเสริมวิชาชีพครูผ่าน 5 ขั้นตอนหลัก: 1) การวางแผน (P) ร่วมกำหนดนโยบายและความเร่งด่วนของปัญหา 2) การเสริมสร้างความรู้ (I) ให้ทราบข้อมูลและเทคนิคที่ถูกต้อง 3) การปฏิบัติตามแผน (D) ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ 4) การประเมินผล (E) ตรวจสอบประสิทธิภาพ และ 5) การเผยแพร่ขยายผล (D) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการนี้ช่วยสร้างความร่วมมือและสนับสนุนในชุมชนการศึกษา พัฒนาคุณภาพการสอนและผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างยั่งยืน

กล่าวสรุปคือ การนิเทศการสอนในสถานศึกษามีหลากหลายรูปแบบ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้สอน เพื่อนำไปสู่การวางแผนรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ การนิเทศบนพื้นฐานการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพ การนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เน้นการทำงานร่วมกันของครู ทั้งหมดนี้มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

กระบวนการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การนิเทศที่มีคุณภาพสามารถทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครู ปฐมวีสังกัตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ (ธิดา ชันดาวงศ์, 2557) ดังภาพ

แผนภาพที่ 1 กระบวนการนิเทศแนวใหม่

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ/แนวคิด แนวคิดการนิเทศ แนวใหม่นี้มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ของการนิเทศในปัจจุบัน และมุ่งเน้นวิธีการเสริมพลังอำนาจ ให้กับครูปฐมวัยเพื่อให้มีการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านช่องทางการสื่อสารกับศึกษานิเทศก์และกลุ่มเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบ ผ่านเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การนิเทศแนวใหม่ฯ เพื่อแก้ปัญหการนิเทศการศึกษา โดยการใช้เทคโนโลยีและ การเสริมพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมพัฒนาครูปฐมวัยทุกคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาการนิเทศแนวใหม่ฯ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย 12 มาตรฐาน 2) พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน 3) การจัดประสบการณ์ของครู 6 กิจกรรมหลัก 4) การใช้และการผลิตสื่อ และ 5) การประเมินพัฒนาการในระดับปฐมวัย

องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการนิเทศแนวใหม่ฯ มี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) สร้างความตระหนักตามสภาพปัญหาและความต้องการ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) วางแผนการนิเทศ 5) ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ coaching mentoring and supporting 6) ติดตามประเมินผล 7) ขยายเครือข่ายการพัฒนา และ 8) สรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การค้นหาและสร้างครูผู้นำ 2) การสร้างกลุ่มเครือข่าย 3) การเผยแพร่และแบ่งปันความรู้ และ 4) การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำรูปแบบการนิเทศแนวใหม่ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สมรรถนะของผู้นิเทศในการใช้เทคโนโลยีและการคัดสรรช่องทางการสื่อสาร 2) สมรรถนะของผู้รับการนิเทศในการเข้าถึงข้อมูล และ 3) ความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และระบบการสื่อสารของสถานศึกษา

กล่าวสรุป คือ การนิเทศแนวใหม่ใช้เทคโนโลยีและเสริมพลังครูผ่านการสื่อสารหลายช่องทาง มุ่งหวังพัฒนาความรู้และจัดการศึกษาปฐมวัย เนื้อหาครอบคลุมจุดหมายหลักสูตร พัฒนาการเด็ก กิจกรรมการเรียนรู้, สื่อการสอน และการประเมิน ขั้นตอนการนิเทศประกอบด้วยการศึกษาปัญหา วางแผน ปฏิบัติการ coaching ติดตาม ประเมินผล และขยายเครือข่าย การสร้างเครือข่ายเน้นการค้นหาครูผู้นำ กลุ่มเครือข่าย และเผยแพร่ความรู้ ปัจจัยสำคัญประกอบด้วยสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีของผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ พร้อมด้วยอุปกรณ์สื่อสาร

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วมและควบคุมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการจดจำความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญในการเป็นโค้ชและผู้ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งประกอบด้วยบทบาทหลัก 3 ด้าน (สุริยนต์ กัลยาณี, 2566) ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความยึดมั่นและผูกพัน (Engage) ครูต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเข้าถึงและมีส่วนร่วม การใช้วิธีการเช่นการถามคำถามเปิด, การใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียน, หรือการจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ได้
2. การเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสนักเรียนเลือกหัวข้อที่สนใจ เพื่อสำรวจและเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้ความรู้เรื่องกระบวนการคิดวิเคราะห์ การประเมินข้อมูล และการใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรส่งเสริม
3. การสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น การทำโปรเจกต์, การทดลอง, หรือการเรียนรู้ผ่านเกม สามารถช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นและการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมของนักเรียน

กล่าวโดยสรุป คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปราย เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ครูจึงต้องออกแบบและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ในการแก้ไขปัญหา

และการประกอบอาชีพในอนาคต การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถปรับตัวและเจริญเติบโตในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวคิดหลักของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีแนวคิดสำคัญ คือ เป็นกลยุทธ์ที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทในการควบคุมและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีคุณสมบัติหลัก (สுகนธ์ สินธพานนท์, 2560) ดังนี้

1. บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องค้นหาข้อมูล ทบทวน และสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งต้องมีการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนรู้
2. การกำหนดกิจกรรมเรียนรู้ ครอบคลุมการอ่านหนังสือ เขียนบันทึก การสนทนา การสำรวจข้อมูล และการเล่นหน้าที่ในการแก้ปัญหา
3. การกระตุ้นการเรียนรู้ ผู้สอนสร้างคำถามที่ท้าทายและสนับสนุนการเรียนรู้ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์
4. การส่งเสริมการสร้างความรู้ สนับสนุนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนจดจำได้นานและนำไปใช้ได้จริง
5. การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การสนทนาและการทำงานร่วมกันเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้
6. การประเมินผล ต้องเน้นวัดความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง
7. การกระตุ้นความรู้สึกรัก ใช้คำถามท้าทายเพื่อกระตุ้นความคิดและการวิเคราะห์ของนักเรียน
8. การสร้างการมุ่งมั่นในการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้
9. การใช้เทคนิคและเครื่องมือ ใช้เทคนิคที่เหมาะสม เช่น simulations, discussion, collaborative learning และเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์
10. การให้คำแนะนำและติดตาม สนับสนุนและแบ่งปันข้อมูลเพื่อช่วยให้นักเรียนปรับปรุงการเรียนรู้

กล่าวสรุป คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนเติบโตและเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกลยุทธ์ที่มีเป้าหมายในการสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสถาบันการศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่สนุกสนานและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

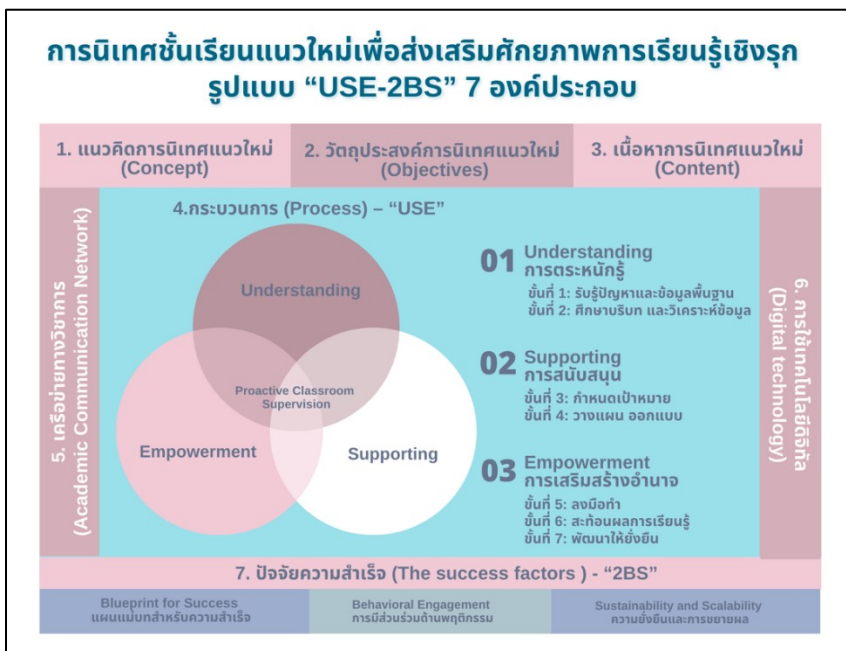
องค์ความรู้ใหม่ : การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่เน้นการส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 กระบวนการนี้เน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งช่วยเสริมสร้าง

ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการนี้ นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และครูจะได้เป็นส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เน้นการสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์

โดยการพัฒนาระบบการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เขียนได้สังเคราะห์จากขั้นตอนการนิเทศ ตามกระบวนการนิเทศ "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2564) และ รูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครู ปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ธิดา ชันดาวงค์, 2557) สู่การพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบ "USE-2BS" 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ดังนี้

พัฒนาระบบการนิเทศการสอนในห้องเรียนโดยใช้แนวทางใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้แบบเชิงรุก นั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงการใช้รูปแบบ "USE-2BS" 7 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ ที่ต้องการเป็นเป้าหมาย รูปแบบดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการที่กล่าวถึงอาจรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ การสร้างสรรค์กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผลลัพธ์ที่ต้องการอาจเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ (Objective)

การกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศชั้นเรียนควรทำให้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง ซึ่งต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ที่กำหนดควรมีความยืดหยุ่นพอที่จะสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกและความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา (Content)

เนื้อหาการเรียนรู้ควรออกแบบมาให้สนับสนุนการเรียนรู้แบบรวมศูนย์ (holistic learning) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสำรวจและเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ๆ ได้โดยอิสระ การเลือกใช้เนื้อหาที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ (Concept)

หลักการนิเทศแนวใหม่มุ่งเน้นไปที่การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนและผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนหลักการนี้ โดยสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว และเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 อาทิ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม การนิเทศแนวใหม่นี้ไม่เพียงแต่เน้นการประเมินผลงานของครูในด้านคุณภาพการสอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเติบโตของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (Process) – “USE”

กระบวนการเรียนรู้ควรเน้นการให้ผู้เรียนได้มีโอกาส “เรียนรู้โดยการทำ” (learning by doing) ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การสืบสวน และการแก้ปัญหา การใช้วิธีการที่เป็นอินเทอร์แอคทีฟและสนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ได้ โดยในการนิเทศแนวใหม่ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้รูปแบบ USE - 3 กระบวนการ ดังนี้

1). U - Understanding การตระหนักรู้

กระบวนการสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลทุกมิติเกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชนถูกศึกษาอย่างละเอียด เพื่อค้นหาต้นตอของปัญหาและรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 1: รับรู้ปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษานโยบายและเป้าหมายทางการศึกษา การศึกษานโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถเข้าใจกรอบและทิศทางที่ระบบการศึกษาชาติต้องการบรรลุ นโยบายเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ที่

ชัดเจนถึงเป้าหมายที่สำคัญ รวมถึงการประเมินความสำเร็จในการศึกษา ผู้นิเทศควรใช้ข้อมูลนี้เพื่อแนะนำและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ รวมถึงการประเมินและสนับสนุนครูในการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้นในระดับชั้นเรียน

2. รวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหา ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการระบุความต้องการพื้นฐานและปัญหาที่ต้องการการแก้ไข การรวบรวมข้อมูลนี้สามารถทำได้ผ่านการสัมภาษณ์ การสำรวจ การวิเคราะห์เอกสาร และการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ข้อมูลที่ได้จะต้องถูกวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อระบุต้นตอของปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม การวิเคราะห์นี้ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถเสนอแนะการปรับปรุงที่มีฐานความรู้และหลักฐานเป็นพื้นฐาน นำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขั้นที่ 2: ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล

1. สำรวจสภาพปัจจุบัน การสำรวจสภาพของโรงเรียนและชุมชนไม่เพียงแต่เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ยังรวมถึงการเข้าใจภูมิประเทศทางการศึกษาและสังคม-วัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน การสำรวจนี้ช่วยให้เห็นภาพรวมของความต้องการและทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนการสอนที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียน

2. ศึกษาข้อมูลผู้เรียน การรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะ และคุณลักษณะของนักเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถวางแผนและนำเสนอการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ข้อมูลนี้ช่วยให้เข้าใจความต้องการทางการเรียนรู้และพื้นที่ที่ต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. วิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโรงเรียน และชุมชนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ระบุและเข้าใจความต้องการและความสามารถในการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการวิเคราะห์นี้ โรงเรียนสามารถระบุกลยุทธ์ที่จะช่วยเพิ่มจุดแข็งและจัดการกับจุดอ่อน ใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และระมัดระวังหรือแก้ไขอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

2). S - Support (S) การสนับสนุน

การสนับสนุนในกระบวนการนิเทศชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงรุกเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นไปที่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสร้างการมีส่วนร่วมจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3: กำหนดเป้าหมาย

1. ประชุมชี้แจงและสื่อสาร เป็นเวทีสำคัญที่ทุกฝ่ายได้รับการอัปเดตเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่โรงเรียนและชุมชนกำลังเผชิญ เป็นโอกาสในการสร้างความเข้าใจร่วมกันและแสดงความต้องการของการพัฒนา การชี้แจงชัดเจนจะช่วยให้ทุกฝ่ายเห็นภาพรวมและเข้าใจความจำเป็นในการพัฒนา

2. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาช่วยให้การแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาที่มีความเป็นรูปธรรมและตอบสนองความต้องการจริงของโรงเรียนและชุมชน การมีส่วนร่วมนี้สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จของโครงการ

ขั้นที่ 4: วางแผน ออกแบบ

1. วางแผนและออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การวางแผนและออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนาที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องพิจารณาถึงทั้งทรัพยากรที่มีอยู่และความสามารถในการดำเนินการ การสร้างเครื่องมือและกำหนดปฏิทินการทำงานช่วยให้กระบวนการดำเนินการได้อย่างมีระเบียบและตามกำหนดเวลา

2. สร้างความเข้าใจร่วมกันในแผนการพัฒนา การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในระหว่างกระบวนการวางแผนช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญของแผนการพัฒนา การมีความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความมั่นใจและการสนับสนุนแผนการพัฒนาที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายได้อย่างมั่นคง

3). E - Empowerment การเสริมสร้างอำนาจ

ในกระบวนการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกนั้นเน้นย้ำการเรียนรู้และเสริมสร้างศักยภาพของทั้งโรงเรียนและชุมชน ด้วยการสร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตร และโปรแกรมพัฒนาที่มีการดูงานและแลกเปลี่ยนเพื่อนำเสนอคำแนะนำและการสนับสนุนที่ต่อเนื่อง

ขั้นที่ 5: ลงมือทำ

1. นำแผนการที่วางไว้มาปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ด้วยการสนับสนุนจากทีมพี่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับ และติดตามจะช่วยให้กระบวนการพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นทีมพี่เลี้ยงช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถของทีมงานในโรงเรียน

2. ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ Coaching การประยุกต์ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียนและโค้ชซึ่งเป็นวิธีที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีค่า ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้และศักยภาพของทีมสอนในโรงเรียน

ขั้นที่ 6: สะท้อนผลการเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล ผ่านกระบวนการหลากหลาย เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม เรียนรู้ (PLC) การจัดการความรู้ (KM) ช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น การสะท้อนผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการระบุและแก้ไขปัญหาในระหว่างดำเนินการ

ขั้นที่ 7: พัฒนาให้ยั่งยืน

การเสริมสร้างขวัญกำลังใจและจิตสำนึกผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นหาและแบ่งปัน Best Practices และ Good Practices รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจผ่านกิจกรรม Share & Learn ช่วยให้มีการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ (Academic Communication Network)

เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งครู นักวิจัย และผู้บริหารสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการสอน การเรียนรู้ และการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology)

การนิเทศและเทคนิคการนิเทศแนวใหม่มักเน้นการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารใหม่ ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและน่าสนใจขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้หลักการและเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสื่อสารและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การใช้เทคโนโลยีสื่อสารเชิงดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ เซ็นเซอร์ เพื่อสร้างประสบการณ์การสื่อสารที่เป็นมิตรและน่าสนใจมากขึ้น
2. การใช้สื่อสารมวลชน การใช้สื่อสารมวลชน เช่น โซเชียลมีเดีย บล็อก เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย
3. การใช้การสื่อสารอินเทอร์เน็ต การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น อีเมล แชท และการประชุมออนไลน์ เพื่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันได้ในระยะทางไกล
4. การใช้วิดีโอและมัลติมีเดีย การสร้างวิดีโอและสื่อมัลติมีเดียเพื่อสื่อสารข้อมูลหรือข่าวสารให้มีความสนใจและติดตามได้ง่าย
5. การนำเสนอแบบอินเทอร์แอคทีฟ การนำเสนอข้อมูลหรือความคิดแบบอินเทอร์แอคทีฟ เพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและมุ่งเน้นความสนใจของผู้รับข้อมูล
6. การสร้างประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience, UX) การให้ความสำคัญกับประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้ เพื่อให้ได้ความพึงพอใจและความพึงพอใจจากการใช้งาน

7. การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและปรับแก้กิจกรรมการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. การสร้างความสอดคล้องกับสถานการณ์ การนำเสนอข้อมูลหรือการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของผู้รับข้อมูลในขณะนั้น

9. การสร้างสรรค์และการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสื่อที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้และการสื่อสาร

10. การสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง การสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ (The success factors) - “2BS” ได้แก่

1. Blueprint for Success (แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ)

การมีแผนการนิเทศและการสอนที่ชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แผนนี้ควรรวมถึงการตั้งเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง, กลยุทธ์ในการบรรลุเป้าหมาย, และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ

2. Behavioral Engagement (การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม)

การส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการสอนและการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมนี้รวมถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในกิจกรรมในห้องเรียน, การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน, และการมีส่วนร่วมในกระบวนการทบทวนและประเมินผล

3. Sustainability and Scalability (ความยั่งยืนและการขยายผล)

ความสำคัญของการมองไปที่การนำเสนอแนวทางการสอนและการนิเทศที่ไม่เพียงแต่มีประสิทธิผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืนและขยายผลไปยังส่วนอื่นๆ ของระบบการศึกษาได้ การพัฒนากระบวนการเหล่านี้ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทั้งผู้เรียนและผู้สอนในระยะยาว

กล่าวสรุป คือ การนำปัจจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ ทำให้กระบวนการการศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้นและตอบสนองต่อความต้องการการพัฒนาของทั้งครูและนักเรียน

สรุป

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่จากบทความนี้มุ่งเน้นการปลดปล่อยศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียนผ่านการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้ในหมู่ครู โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและการประเมินผลตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการสนับสนุน คำแนะนำ และการประเมินผลจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน ตลอดจนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของนักเรียน การนิเทศแบบผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face) และการนิเทศแบบออนไลน์ (Online) จะกลายเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ 1) การตระหนักรู้ ขั้นที่ 1 รับรู้ปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล 2) การสนับสนุน ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 4 วางแผน ออกแบบ 3) การเสริมสร้างอำนาจ ขั้นที่ 5 ลงมือทำ ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 พัฒนาให้ยั่งยืน องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ 2) การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม 3) ความยั่งยืนและการขยายผล ทั้งนี้ การนิเทศแบบผสมผสานจะช่วยให้การสื่อสารและการเก็บบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว รองรับการต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรณศรี. (2563). **นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา**. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชาครียา ชายเกลี้ยง. (2563). **รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา**. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ. 6(10). 5345-5361.
- ธิดา ชันดาวงศ์. (2557). **การพัฒนาแบบการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารราชพฤกษ์. 12(1). 45-51.
- เวียงชัย แสงทอง. (2566). **รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนประถมศึกษา**. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. 11(3). 1195-1205.

สรรพชญ ศิริเกตุ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานประจำปี 2561. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. (2560). การนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์.

สุริยนต์ กัลยาณี. (2566). การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. <https://www.chan1.net/book/2824>.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศานิต โหนแหยม. (2560). สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกรัฐ หุ่นอ้วน. (2566). รูปแบบการนิเทศแนวใหม่ : ทางออกการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่. 9(1). 241 - 251.

Bureau of Educational Testing. (2022). **Basic National Education Test Report, Academic Year 2021**. Bangkok: Office of The Basic Education Commission.

Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST). (2021). **PISA 2018 Assessment Results Reading, Mathematics and Science**. Bangkok: Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology.